

האשה נקנית פרק ראשון קידושין

איש דבר מצות הוא אין אשה א. ולא דוקא דהא איתקש ענד לאשה לחייבו צמנות כחשה דגמרי (במגיגה דף טז.) לה לה מאשה אלא הכי קאמר אינה חייבת כל כך כמו איש: הרי הוא בוקן לבב דבריו. וא"ת ואיך תמנאל זקן כסרים והרי מי שאין לו זקן אחד מסימני סרים ואמרינן (ב) כסרים עד שיהיו צו כולן וי"ל כגון שהביא זקן אחר רוב שנותיו דכה"ג סרים הוא כדאמר פ' ואלא דופן (נדה דף מו:): דכי לא נולדו צו סימני סרים הוה קטן עד רוב שנותיו ובהגיע לרוב שנותיו הוה גדול והוה סרים (ג):

להשחתה לא מצית אמרת דיליף פאת וכו'. וא"ת למה לי ג"ש הא מוכח ליה שפיר מדשני קרא דביצורה (ד) וי"ל דה"מ מקמי דשמעין צברייתא דיש להס משניות זקן צסום מקום אכל לצמר דשמעין (ה) דגלי לית לן למעוטי מדשני כו': **אם בן ציבתוב את שבזונך**. פירוט א"כ דלהכי הוא דלמא (ו) דהפסיק הענין נכמוז את שבזונך דהוה ליה כמאן דכתיב פאה דהא כתיב פאה צהאי קרא גבי ראש ונוכל לומר צננין אב שחיב צפאת זקן צנהניס דכתיב ופאת זקנס לא יגלחו ומייב פאת זקן צישראל והדר יליף גילוח דכתיב גבי כהניס דהוי השחתה צפאת פאת דישראל מכהניס מאי פאת ש"מ ג"ש שלימה לימדך הכמוז אף לכל האמור צענין (ז) כגון הקפת הראש ופאת זקן דדרשין צני אהרן ולא צנות אהרן וכ"ש צישראל מג"ש דפאת פאת: וכ"י כתב עם קדוש צשריטה הוא דבתיב. פירש בןקערס דסד"א דגדידה ושריטה תרמי נינהו ומד ציד ומד צכלי וא"ת מי הזקיננו לומר דכי עם קדוש קאי אשריטה שלא הוכרה צוטה מלפני המקרא ולומר דצניס אהס לא קאי אלא מתגודדו דקמייך ליה אלא אקרה שאין סמוך לו שהרי גדידה הפסיק הענין ואפכא לא מצינת אהרת כמפירש גמרא ומה ראיא להוציא את הקרחה וכו' ועוד דיש גס פירוט אחר דעס קדוש קאי אגדידה שלפני פניו ולא אקרה שלפניו: אי

איש דבר מצות הוא אין אשה לא (ו) ואי אשמעינן הא משום דאיכא איבוד נשמה חס רחמנא עלה אבל הנך תרתי אימא לא צריכא: הויך מבל תקיף ובל תשחית כו': בשלמא בל תמא למתים דכתיב יאמור אל הבהנים בני אהרן (ז) בני אהרן ולא צנות אהרן אלא בל תקיף ובל תשחית מנלן דכתיב לא תקיפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך (ח) כל שישנו בהשחתה ישנו בהקפה והני נשי הואיל (ט) איתנהו בהשחתה גילתנהו בהקפה ומנלן דלא איתנהו בהשחתה (י) איבעית אימא סברא דהא לא אית להו זקן (יא) איבעית אימא קרא דאמר קרא לא תקיפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך מדשני קרא דביצורה דא"כ ניכתוב רחמנא פאת זקנכם מאי זקנך זקנך יולא זקן אשתך ולא והתניא (יב) זקן אשה והסרים שהעלו שער הרי הן בוקן לכל דבריהם מאי לאו להשחתה אמר אביי להשחתה לא מצית אמרת דיליף פאת מאן מכוני אהרן מה להלן נשים פטורות אף כאן נשים פטורות ואי סברא לן דכי כתב בני אהרן אכוליה ענינא כתיב גישתוק קרא מיניה ותיתי בק"ו ואנא אמינא (יג) ומה כהנים שריבה בהם הכתוב מצות יתירות בני אהרן ולא בנות אהרן ישראל לא ב"ש אי לאו ג"ש הוה אמינא הפסיק הענין השתא נמי נימא הפסיק הענין ואי משום ג"ש מיבעי ליה (יד) לכדתניא (טז) לא יגלחו יכול גילוחו במספריים יהיה חייב ת"ל לא תשחית יכול לקטו במלקט וברחימני יהא חייב ת"ל לא יגלחו יהא כיצד גילוח שיש (יז) בה השחתה הוי אומר זה תער א"כ ניכתוב קרא את שבזונך מאי פאת זקנך ש"מ תרתי ואלא הא דתניא זקן האשה והסרים שהעלו שער הרי הן בוקן לכל דבריהם למאי הלכתא אמר מר זוטרא יל'טומאת נגעים טומאת נגעים בהדיא כתיבא ואיש או אשה כי יהיה בו נגע בראש או בוקן אלא אמר מר זוטרא למחרת נגעים מחרת נגעים נמי פשיטא כיון דבת טומאה היא בת טהרה היא איצטריך סד"א לצדדים אחת

וא"ת למה לי ג"ש הא מוכח ליה שפיר מדשני קרא דביצורה (ד) וי"ל דה"מ מקמי דשמעין צברייתא דיש להס משניות זקן צסום מקום אכל לצמר דשמעין (ה) דגלי לית לן למעוטי מדשני כו': **אם בן ציבתוב את שבזונך**. פירוט א"כ דלהכי הוא דלמא (ו) דהפסיק הענין נכמוז את שבזונך דהוה ליה כמאן דכתיב פאה דהא כתיב פאה צהאי קרא גבי ראש ונוכל לומר צננין אב שחיב צפאת זקן צנהניס דכתיב ופאת זקנס לא יגלחו ומייב פאת זקן צישראל והדר יליף גילוח דכתיב גבי כהניס דהוי השחתה צפאת פאת דישראל מכהניס מאי פאת ש"מ ג"ש שלימה לימדך הכמוז אף לכל האמור צענין (ז) כגון הקפת הראש ופאת זקן דדרשין צני אהרן ולא צנות אהרן וכ"ש צישראל מג"ש דפאת פאת: וכ"י כתב עם קדוש צשריטה הוא דבתיב. פירש בןקערס דסד"א דגדידה ושריטה תרמי נינהו ומד ציד ומד צכלי וא"ת מי הזקיננו לומר דכי עם קדוש קאי אשריטה שלא הוכרה צוטה מלפני המקרא ולומר דצניס אהס לא קאי אלא מתגודדו דקמייך ליה אלא אקרה שאין סמוך לו שהרי גדידה הפסיק הענין ואפכא לא מצינת אהרת כמפירש גמרא ומה ראיא להוציא את הקרחה וכו' ועוד דיש גס פירוט אחר דעס קדוש קאי אגדידה שלפני פניו ולא אקרה שלפניו: אי

כתוב איש או אשה כי יהיה בו נגע בראש או בוקן א"ת תני אף בל יקרחו נשים פטורות מ"מ דאיסי דריש הכי (ט) בניס אתם לה' אלהיכם לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת כי עם קדוש אתה לה' אלהיך בניס ולא בנות לקרחה אתה אומר לקרחה או אינו אלא לגדידה כשהוא אומר כי עם קדוש אתה לה' אלהיך הרי גדידה אמור הא מה אני מקיים בניס ולא בנות לקרחה ומה ראיא לרבות את הגדידה ולהוציא את הקרחה מרבה אני את הגדידה שישנה במקום השער ושלא במקום שער ומוציא אני את הקרחה שאינה אלא במקום שער ואימא בניס ולא בנות בין לקרחה בין לגדידה וכי כתב כי עם קדוש אתה לה' אלהיך בשריטה הוא דכתיב קסבר איסי שריטה וגדידה אחת

שער ושלא במקום שער ומוציא אני את הקרחה שאינה אלא במקום שער: גדידה. אשגריטי"ר וחוקי האמורי היו על מתיקה: צשריטה הוא דכתיב. וקס"ד שריטה וגדידה תרמי נינהו ומד ציד ומד צכלי ואע"ג דשריטה צהאי ענינא לא כתיב כיון דדמיה לגדידה כמצה הכא ולא תימא אף היא נשים פטורות כתיב (י) כי עם קדוש לכרוי והכי שפיר טפי ולא לפרוסי קרא דהא צניס ולא גדידה כתיב ומיניה סליק: אחת

תורה אור השלם

1. ויאמר ה' אל משה אמר אל הבהנים בני אהרן ואמרת אלהם לקפס לא יטואו בעיניהם: יקרא כא א
2. לא תקפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך: יקרא יט כו
3. לא יקרחו קרחה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו ובבשרם לא ישרטו שרטה: יקרא כא ה
4. ואיש או אשה כי יקרה בו נגע בראש או בוקן: יקרא יט כט
5. בניס אתם לוי אלהיכם לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם לקרחה: דברים יד א

מוסף רש"י

איש דבר מצות. משלם בעל השור סופר לירכיס משום דבעיניהם מנולת (שם). בני אהרן. לנפש לא יעמא. ולא בנות אהרן. צלוהיב ז' (שם) ולא תשחית את פאת זקנך. סוף הוקן וכן תמש שאים צכל לוי ולמי למעלה אכל הראש שהו רמז ויש צו שמי פחות ולמח למטה כמטרי מקום מבור שני הלמים יחד (ויקרא יט כו). והני נשי הואיל ולידתנהו בהשחתה. דלית להו זקן. ליתנהו בהקפה. כלל שאפילו אשה המקפת את הגדול פטורה (נדר) לא יגלחו. גבי כהניס כתיב. ולא תשחית את פאת זקנך צישראל מאי מהאי דפאה פאה (מכות כא). ת"ל לא תשחית. ומספריס אינן משחיתים. שאין תוסבין שער צלז עיקר כמער (שם). גילוח שיש בו השחתה. דכן נללח צו ומשחת והיינו מעה. אכל ריהיטי משחית ואין דרך נללח צו. ומספריס מנלחין ואין משחיתים (שם).

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה צניס וכו' לה' אלהיכם לא תשחית: (ב) ת"ם ד"ה אס קן וכו' והפסיק הענין וכו' גבי ראש והדר דיליף גילוח דכתיב גבי כהניס דהוי השחתה בפאת פאת ישראל מכהניס אי נמי נובל ללמוד בבין אב חייב פאת זקן ככהניס כדכתיב ופאת זקנם לא יגלחו וחייב פאת זקן צישראל מאי פאת ש"מ תרתי ג"ש שלימה לימדך צניס:

צעי רש"י

פליגינ"א. מוקצה. אישגריטי"ר. לטורט.